

Δασκάλιοι, ποῦ τῆς σάρκες των ἐσπάραξαν κοράκοι,
παππάδες ἐθνομάρτυρες, ποῦ ᾠθήθηκαν σάν Διάκοι,
χειροπινασμένοι ἰμίωσαν νά ᾄδουν τὸ λειψανό του
κι ἔσχισαν τὸ ράσσο των νά γίνη σάβανό του.

Χρυσὴ ψυχὴ, ποῦ ᾠήγαινες τὸν θάνατο νά λάχης,
ἀπὸ μαρτύρων στόματα χίλια συχώρια νάχης.

**Φασουλῆς καὶ Περικλήτος,
ὁ καθένας νέτος σκέτος.**

Φ. — Καλημεροῦδια, Περικλή... τί λέν ἰστά καρφενεῖα;
τί λες καὶ σύ, βρε μπουτιαλά,
περὶ τοῦ Παύλου τοῦ Μελά,
ποῦ ᾠῆγε καὶ σκοπέθηκε μὲς ἰσὴ Μακεδονία;

Π. — Τί νά σοῦ ᾠῶ, βρε Φασουλῆ,
παρφαξενοῦμαι πολλὸ
κι οἱ βλάμηδες μας ἔλοι
γι' αὐτὸν τὸν Παῦλο τὸν Μελά,
ποῦ ᾠῆγε σώνει καὶ καλά
νά βρεῖ πολέμου βόλι.

Γιὰ πές μου, Φασουλῆ, καὶ σὺ τὸ πρᾶγμα πῶς τὸ κρίνεις;
δὲν εἶναι παῖξε γέλασε ἰστὸς χρόνος τῆς εἰρήνης
ἢ ἀρίνης τὰ γαλιόνα σου,
ἢ ἀρίνης τὰ σαλιόνα σου,
τοὺς μπάλους, τὰ φαιβουλιόνα, τὰ λουσα, τὰ στολιόνα,
πλατεῖα, δρόμους, ἀγαπούς,
καὶ τὴν σφῆρα τῆς Ἀλεπούς,
καὶ τῆλλα τὰ παιγρίδια.

Δὲν εἶναι παῖξε γέλασε ἢ ἀρίνης πλήρης φάρρους
τοὺς φίλους σου, τοὺς βιάμηδες,
καὶ τέτ ἄ τέτ νά βροσκοῦαι μὲ τοὺς παῖλο-Βουλγάρους
καὶ τοὺς παῖλο-Νιζάμηδες.

Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, Φασουλῆ, δὲν τὸ καταλαβαῖνο,
καὶ κρῖμα κρῖμα ἰστὸ παιδι τὸ πολυζηλεμένο.

Φ. — Ἀδελφε μου Περικλήτο, δὲν ἴμορθε νά καταλάβω
πῶς ἴμορθε κανεὶς νά χᾶρη τὴν Κοῆ του γιὰ τὸν σκλάβο.

Δὲν ἴμορθε νά τὸ χωνένω, Περικλή Μαχαραγιά,
πῶς ἴμορθε κανένας φέσι
καπετάνου νά φορέση
γιὰ τὸν πρόστιχο ραγιά.

Δὲν ἴμορθε νά τὸ χωνένω μήτ' ἐγὼ καὶ τῆλλα ζῶ
πῶς ἴμορθεῖς, ἐρακενέ,
μὲς ἀπὸ τὸν καρφενέ
νά πετεῖσαι ἰσὴν Σαῖσινα, ἰσὴν Φλωρίνης τὸν Καζά.

Νά μὴ θέλεις νά ἐρωτᾷς
τοὺς καρφενέ χροῦσις εἰρήνης,

καὶ φορεῖς νά κνηγᾷς
ἰστὸς Καζάδες τῆς Φλωρίνης.

Πῶς ἐλεύθερος ἐγὼ
νά διαβαῖνο ῥαχίς, κᾶβους,
γιὰ ραγιάδες νά ἐγῶ
καὶ νά χᾶνωμαι γιὰ σκλάβους.

Δὲν ἴμορθε νά τὸ χωνένω, Περικλήτο συμπολιτή,
πῶς ἴμορθεῖς ἰσὸν ἀνὰ χρόνια νᾶσαι νέος ἀπὸ σπῆτι,
νᾶσαι νέος καθὼς πρᾶξει καὶ καλῆς οἰκογενεῖας
καὶ νά σκέπτεσαι τοὺς δούλους τῆς κρηνο-Μακεδονίας.

Κι ἐνῶ τρέχον φίλοι κι ἄλλοι
μουσικῆς ἢ ἀκούσου φθόγγους,
σὲ ἢ ἀκούεις σκλάβων βόγγους
καὶ τὸ σπῆθος σου νά πάλλη.

Νά στενάξῃς γι' ἄλλαν στόνος,
νά ποηθῇ γιὰ ξένους πόνους,
καὶ τῆς μαύρας ἀνσοῖδες τὸν ραγιάδων νά θαρρῆς
πῶς ἰστά χέρι τὰ δικά σου ἴμερα νύκτα τῆς φορεῖς,
καὶ νά πέρῃς τὰ βουνά
καὶ νά σκίλῃς τὰ ρουμάγια,
καὶ ἢ ἀρίνης ὀρρατὰ
γιὰ τὴν ἔτην τὴν ὀρρατὰ.

Πῶς σοῦ φαίνεται κι' αὐτὸ,
Περικλήτο, ποῦ δὲν δίνεις
μήτε κάλυκο λεφτὸ
γιὰ Καζάδες τῆς Φλωρίνης;

Νά μὴθῃς γιὰ τὸν Κοουρόν καὶ γιὰ τὴν Ἰαπωνία
κᾶπως πᾶσι, μὲν ἴμεν,
καὶ σοῦ κᾶνει καὶ τιμῆ,
μὰ νά χᾶρη τὸν κᾶρὸ σου καὶ γιὰ τὴν Μακεδονία,
καὶ νά λες γιὰ Μακεδόνια καὶ γιὰ πρόστιχα κοπέλια
τοῦτο κᾶνει τοὺς συγχρόνους νά ξεραῖνωται ἰστά γέλοια.

Νά μὴθῃς γιὰ τὸν Μισσόδο
κᾶπως πᾶσι, βρε σκαρτάδο,
νά μὴθῃς γιὰ τὴν Χαροῦσινο
κᾶπως ἐρχεται, βρε κοῦνο,
μὰ νά λες γιὰ τὸν Σαρᾶφωφ καὶ τὸν Καπετὰν Βαγγεῖλη
εἶναι κομποροῦ κουβέτια καὶ καθόλου δὲν μὲς μίλει.

Π. — Περιεργον, βρε Φασουλῆ, μὲ φαίνεται κι' αὐτό!...
νᾶσαι παιδι μὲ λεβεντὰ καθ' ἑλᾶ ζηλενέ,

κι' ένα πρωί νά σηκωθείς,
νά τρέξεις σ' αλμυροχωριά,
και ποὺ νά πῆς νά σκοτωθῆς;
'στὴν ἄσημη τὴν Καστοριά.

Καθόλου νά μὴ λησθῆς τὰ νεῖρα σου, καὺμένε,
καὶ νά σ' ἀλλάξουν δόγμα και Ζέλα νά σὲ λένε.
Φίλοι και ἔνοι νά φερθοῦν πῶς εἶσαι 'στὴν Εὐρώπη,
καὶ σὺ νά τρέξεις 'στὰ βουνά,
'σ' ἀπάτητα, 'στὰ σκοτεινά,
'στὸν Σιδερό, 'στὴν Ροδόπη.

Σ' ἐνός χωριού τὴν 'Εσολησιὰ λάκκο γὰ σὲ νά σκάνουν
καὶ μέσα νά σὲ θάψουν,
τὰ σ' ἀρπυζοῦν και νεκρὸ τὸν Μακεδόνων φθῆνοι,
κι' ἂν λέγεται παρικοπῆς
γὰ σένα μεγαλοπρεπῆς
κηδεὶα νὰ μὴ γίνῃ.

Μήτε κανένας στέφανος πολιτικός εἶστί,
μήτε στρατὸ παρατάξις και μήτε μονοικὴ,
μήτε κανένας ἐκ τῶν πολλῶν τῶν 'Αθηνῶν οὐτόρων
μεγάλου θανμασμοῦ μικρὸν νὰ σοῦ προσφέρῃ φόρον.

Παραξενόμοι ποῖδ και κάνω τὸν σταυρὸ μου
μέσ' 'στοῦ Σταδίου τὴν ὁδὸν και μὲ τὰ δύο χεῖρα
πῶς ἔνα τέτοιο γεγονός συνέβη 'στὸν καιρὸ μου,
ποῦ μόνο γὰ μπακάλικα οἰσιέσται τεφτέρια.

Κοῖμα 'στὰ χροσὰ του νεῖρα, Φασουλῆ μου συμπολιτῆ,
κοῖμα και 'στὴν ἄρχοντά,
κοῖμα και 'στὴν λεβεντά...
πῶς νά κἀνῃ τέτοιο πρῶμμα;... κοῖμα ποῦναι κι' ἀπὸ στήτι.

Φρόνημα κι' ἐμὲ πατόδος ἀκατάπαντα μὲ φέγει
και φωνῆ 'σ' ἀεθὰ μου λέγει
πόθους πόθων ἀπληροῦτους
γὰ σαζάδες ἀλυτρώτους.

Κι' ἐγὼ θέλω τώρα τῆς φυλῆς τῆς ἐπαράτου
μαῦρον αἷμα νά ροφήσω,
ἀλλὰ πάλι πῶς ν' ἀρήσω
τὸν καρφὲ τοῦ Ζαχαράτου.

Κι' ἐγὼ φλέγομαι κι' ἀντίβω γὰ τοῦ Κρούμου τοῦ Βουλγάρου,
τοὺς φορᾶδες, τοὺς βαρβάρους,
κι' ἂν δὲν ἔχω μέγχι ὄρας τὴν τιμὴν νὰ τοὺς γνωρίζω,
πάντα θάναυ οὐχαμένο,
κι' ὡς ἐδικησις μοῦ μένει
ἐσπλωμένο 'στὴν 'Αθήνα μέρα νύκτα νὰ τοὺς 'βρίζω.

Τὸν καιρὸ ψυχρὸ σας χρόνο...
ἔξω, Κρούμε, μπόγια, κλέφτη...
φθάνει νὰ σὲ 'βρίζω μόνο,
μὲ κι' ἀπὸ τοῖδ σοῦ πέφτει.

Κι' ἐγὼ ποῦ λὲς ἀισθάνομαι πολεμικὴν φροντίδα,
μὰ μὴ μοῦ 'πῆς νὰ πολεμῶ,

καὶ τὰ πένθαι προσιμῶ
μὲ σκοληκοειδίαιδα.

Δὲν θέλω γὰρ τοὺς μάρτυρας τῆν γλώσσα μου νὰ λύνω,
μῆτε πολέμων ἥρωας ποθῶ νὰ μεγαλύνω.
Θέλω νὰ συμμορφώνομαι μὲ τοὺς παρόντας χρόνους,
θέλω νὰ ψάλλω μοναχὰ κλεινοὺς συγχορηγούς,
τοὺς Γαλανούς, τοὺς Γιαννακοὺς, κ' ἄλλους τοὺς παρομοίους
τῶν γυναικῶν δημίους.

Ἐγὼ δὲν ἔχω, Φασουλιῆ, τὰ νεύατά μου γὰρ χάσιμο,
μῆτε φροντίων γὰρ σκληραῖας καὶ γ' ἄλλοσιδων σπάσιμο.
Ἐγὼ καλοῦμαι ἐλευθέρως τῆς ἐλευθέρως γῆς,
ἐγὼ δὲν λέγομαι ραγῆς καὶ δοῦλος Μακεδῶν,
καὶ μόνον εἰς αἱματηροὺς ἀγῶνας ἐκλογῆς
τὸ παραβροῶν αἶμα μου τὸ χῆνω κρουτηδῶν.

Νάσαι καλά τὸ Σύνταγμα κ' ἄλλ' οἱ θεμοὶ τοῦ κράτους,
κ' οἱ νηοτικοὶ νὰ βλαστηθοῦν
κ' ἀτρόμητοι νὰ πολεμοῦν
μαζὶ μὲ τοὺς χορτάτους,
καὶ δὲν μὲ μέλει τέσσαρα γὰρ Μακεδῶνας δοῦλους
καὶ γὰρ Βουλγάρους μοῦλους.

Ναὶ μὲν κ' ἐγὼ, βρῆ Φασουλιῆ, δὲν στένιμαι σὰν ξένος
στῶν ἀδελφῶν τὸ γένος,
ναὶ μὲν ποῦν τοὺς ἀδελφοὺς καὶ μὲ τὸ παραπάνω,
μὰ τί 'μπορῶ νὰ κάνω ;

Φ. — Μὲς στὰ χρόνια, ποὺ τρομάζεις μόνον ἢ ἐκλογῶν βροντίας,
μέσα στὸν καιρὸ τὸν φαῖλο,
εἶναι κἀκεῖ ν' ἀπαντᾷς
παλλημάρια σὰν τὸν Παῦλο.

Ἐτοὺς καιροὺς τῆς πολιτείας τῆς καθρέας, τῆς Ὀδαλίκης,
ποῦ κοιμάται φρόνημα,
εἶναι κἀκεῖ τί γὰρ βρίσκεις
καὶ παρῖδος φρόνημα.

(Ὁ Φασουλιῆς τῶν Ἀθητῶν
ἀναρᾷ πρὸς τὸ κενόν.)

Φ. — Ὁ πατὴρ Μακεδονία, ποὺ τὰ στόματα κυτῆς
πόσον λίαν πεινασμέναν,
κάνε μας ἐκδικητῆς
ἀδελφῶν βαρβαρισμένων.

Σὰν τὸν Ζεῦα παλλημάρι κ' ἄλλα γέννησε πολλὰ
ν' ἀνοίξουν τὰ σταθὰ τῶν εἰς τὸ μῆμα τοῦ Μελῆ.
Σὰν τὸν Παῦλο, σὰν τὸν Μίση δαῖξε μας μεγαλοκάρδους,
ἠτέρωστέ μας ν' ἀνεβῶμε τοὺς Ὀλύμπους καὶ τοὺς Σκάρδους.

Ὁ σὺ πατὴρ Ἑλληνική, δρακοῖλα καὶ σταμάτης
βαρβάρους ἀνέρους,
συνέτισε, σαρφρόνισε, κ' ἐμφρόνως φρονημάτων
καὶ δοῦλους κ' ἐλευθέρους.

Σὺ μὲ τὰ ματωτὰ σου ροβόλια τὰ παλῆ
καὶ δὲνε μας ἐλίδια,
καὶ κάνε νὰ μὴν ἔχωμε μοναχὰ τὴν κοιλίαν
γὰρ κράτους καὶ πατριῶνα.

Σὺ κόψε λόγια τῶν Ρωμητῶν τραπὰ καὶ πολυχρόνια,
τοὺς ῥόπους ἀπολόμανε καὶ τῆγνὰ τὰ Κυλόνια.

Σὺ θεμάπνευσε τοῦ γένους ἀδερφάνευτο καρκῆνον,
μὴ μὰς κἀνης νὰ κτυποῦμε ἔτσιαι πόδας μὲ διαόχη,
οὐ νὰ ῥθῆης μὴ γὰρ πάντα καὶ τὸν πόλεμον ἐνεῖνον,
ποῦ πολλοὶ τῆς παπαροῦντας τῆς ἐπῆσαν γὰρ φασαῖα,
σὰν τὸν Ρῖσο Ροῦσεῖβρονη, ποῦ θαρρεῖ τοσαυτοβόλια
τὰ φραδῖνα κἀψα κ' ἀμολᾷε μέσα σ' ἄλια.

Π. — Ἄς καὶ νᾶγγη τοῦ Λεβῖδι προσταγαῖς, βρῆ Φασουλιῆ,
καὶ τὸ σῆματ ἀπαιλεῖ
καὶ τὸ βουβαρδοβολεῖ.

Ἄς κ' ἐνεῖνος νὰ τοὺς εἴπῃ: βουβαρδοῦσατε τὰ πάντα,
καὶ σκοτώων τοὺς φραδῆς ὄχως νὰ τοὺς λένε γῆνατα.

Φ. — Ὁ πατὴρ Μακεδονία, ποὺ λυσόφωνα σκολῆ
πέφτον μες σ' ἴσθ' Ἐκκλησιαῖς σου καὶ σ' ὅτὸ κάθε σου Σχολεῖ,
κτύπησε μὲ τὸ κοντάρι τοῦ παλῆσ σου Βασιῆρα
κἀθε βάρβαρο μπουλοῦσι, ποῦ οὐ κάνει μακελεῖ.

Ὅπλων ἄς κἀγαγγῆ κἀθήθος,
ἄς ἀνδρῆζῃ κἀθε σῆθος,
ἢ κερῆνη τῆς συμφορᾶς σου,
σὲ κρημονὸς βούγαν καὶ βράχων
ἄς φεγγεβολοῦν φραγῆς,
καὶ σ' ἄλλο γὰρ κἀκεῖ
Μακεδονικῶν παρμάχων
ἄς κἀποδῶν λειδομαγῆς.

Π. — Σὰν ποῦν ἄψαλτὰ τὸ ἄπῆρε τὸ χειροβιῶ, ζευέκη,
καὶ νομῶ πῶς δὲν στέκει
σ' ἔναν ἔξλιον κερφῆνη, ποῦ παθαῖνε τετραταῖο,
νὰ μὰς κἀνη τὸν Τυρταῖο.

Καὶ τώρα σὲ παρακαλῶ ν' ἀλλάξωμε κουβέντα. . .
λοιπὸν ὁ Κόντες κἀπῆραξε μὲ τὸν παρῆνθῆντα ;
λέν πῶς ἐπῆγε σῆτη του. . .

Φ. — Καθὸς μοῦ λένε κ' ἄλλοι
τὸν βρῆκε καὶ τὰ μῆλῶν κ' ἔγινεν φίλοι πᾶσι.

Καὶ τώρα χαίρου, Περικλῆ, καὶ τὸ ξερὸ σου κτύπη το. . .
Π. — Λένε πῶς βῆσαν καὶ μαζὶ κ' ἐπῆσαν περιόπιστο.

Φ. — Ἦ θὺς ἐπιμῶθη
κ' ἐπιρῶθησαν οἱ πόδοι
κἀθε ποτακομαμῆς,
καὶ σ' ἔχασαμε κ' ἡμεῖς.

Πᾶσι πᾶ καὶ τοῦτ' ἢ κἀψα,
ποῦ μὰς ἔπιουσε φαρμάχη.
Ἦσανε σχοινὶ κ' ἐκῆπη,
γράφτε το καὶ σ' ἴσην Ἐδρόπη.
Ἦστε καὶ τοῦ Νελεγγῆνη
πῶς ἐπῆσαν καὶ σερῆγη.

Π. — Ἔγινε καὶ τοῦτο πᾶλον,
δαῖς βεβῶν ἢ φῆμη,
καὶ Βουλγάρων φραλλῶν
ἀσῶνία τῶν ἢ μῆμη.

Τὸ Γραφεῖον τοῦ «Ρωμητοῦ» μας, παραλίπια πατριώτου,
ἀειθμὸς τριάντα καὶ σ' ὅτὸν ὄρμον τοῦ Διδότου.